C/2025/652

10.2.2025 г.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 21 януари 2025 година

за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Латвия

(C/2025/652)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263, и по-специално член 17 от него,

като взе предвид препоръката на Комисията,

като има предвид, че:

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

(1) На 30 април 2024 г. влезе в сила реформирана рамка на ЕС за икономическо управление. Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение ([1]), заедно с изменения Регламент (ЕО) № 1467/97 за прилагането на процедурата при прекомерен дефицит ([2]) и изменената Директива 2011/85/ЕС на Съвета за бюджетните рамки на държавите членки ([3]) са основните елементи на реформираната рамка на ЕС за икономическо управление. Рамката цели насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции, както и предотвратяване на прекомерни бюджетни дефицити. Тя насърчава също националната ангажираност и има по-голяма средносрочна насоченост, съчетана с по-ефективно и съгласувано прилагане на правилата.

(2) Националните средносрочни фискално-структурни планове, които държавите членки представят на Съвета и на Комисията, са в центъра на новата рамка за икономическо управление. Плановете следва да постигат две цели: i) да гарантират, наред с другото, че до края на периода на корекция консолидираният държавен дълг следва правдоподобно низходяща траектория или остава на разумни равнища, както и че бюджетният дефицит се свежда и поддържа под референтната стойност от 3 % от БВП в средносрочен план, и ii) да гарантират осъществяването на реформите и инвестициите в отговор на основните трудности, установени в контекста на европейския семестър, и насочени към общите приоритети на ЕС. За тази цел всеки план трябва да съдържа средносрочен ангажимент за план за нетните разходи ([4]), с който ефективно се установява бюджетно ограничение за срока на плана, обхващащ четири или пет години (в зависимост от нормалната продължителност на законодателния цикъл в държавата членка). Освен това планът трябва да включва обяснение как държавата членка ще гарантира осъществяването на реформите и инвестициите в отговор на основните трудности, установени в контекста на европейския семестър, по-специално в специфичните за всяка държава препоръки (включително тези, които се отнасят до процедурата при макроикономически дисбаланси (ПМД), ако е приложимо), и как държавата членка ще подходи към общите приоритети на Съюза. Периодът за фискална корекция обхваща четири години и може да бъде удължен с до три години, ако държавата членка се ангажира да осъществи набор от подходящи реформи и инвестиции, които отговарят на критериите, определени в Регламент (ЕС) 2024/1263.

(3) След представянето на плана Комисията трябва да оцени дали той отговаря на изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263.

(4) По препоръка на Комисията Съветът трябва да приеме препоръка за залагане на плана за нетните разходи на съответната държава членка и, когато е приложимо, за одобряване на набора от ангажименти за реформи и инвестиции, обуславящи удължаване на периода на фискална корекция.

([1]) Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета (ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Регламент (ЕС) 2024/1264 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1467/97 за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L, 2024/1264, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Директива (ЕС) 2024/1265 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Директива 2011/85/ЕС на Съвета относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ L, 2024/1265, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Нетни разходи съгласно определението в член 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263, а именно публичните разходи след приспадане на: i) разходите за лихви, ii) дискреционните мерки по отношение на приходите, iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица, както и vi) еднократните и други временни мерки.

СЪОБРАЖЕНИЯ ОТНОСНО НАЦИОНАЛНИЯ СРЕДНОСРОЧЕН ФИСКАЛНО-СТРУКТУРЕН ПЛАН НА ЛАТВИЯ

(5) На 15 октомври 2024 г. Латвия представи своя национален средносрочен фискално-структурен план на Съвета и Комисията. Това стана след удължаване на срока, посочен в член 36 от Регламент (ЕС) 2024/1263, както бе договорено с Комисията с оглед на причините, посочени от Латвия.

Процес преди представянето на плана

(6) Преди да представи своя план, Латвия поиска техническа информация ([5]), която Комисията предостави на 21 юни 2024 г. и публикува на 15 октомври 2024 г. ([6]) Техническата информация показва равнището на структурното първично салдо през 2028 г., което е необходимо, за да се гарантира поддържането на дефицита на консолидирания държавен бюджет под 3 % от БВП в средносрочен план, а консолидираният държавен дълг да остане под 60 % от БВП в средносрочен план, при липсата на допълнителни бюджетни мерки след четиригодишния период на корекция. Средносрочният период се определя като период от десет години след края на периода на корекция. Техническата информация беше изготвена и предадена на държавите членки при два сценария: сценарий, включващ съгласуваност с механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит ([7]), в съответствие с член 9, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2024/126, и сценарий без този механизъм.

В техническата информация за Латвия се посочва, че за да се спазят приложимите фискални правила в рамките на период на корекция от 4 години и на базата на допусканията на Комисията, които са в основата на предварителните насоки, предадени през юни 2024 г., структурното първично салдо следва да възлиза на най-малко - 1,3 % от БВП в края на периода на корекция (2028 г.); сценарий без механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит), както е посочено в таблицата по-долу. За сведение, като се има предвид и механизмът за гарантиране на устойчивостта при дефицит, структурното първично салдо следва да възлиза на най-малко - 0,1 % от БВП в края на периода на корекция (2028 г.). Механизмът за гарантиране на устойчивостта при дефицит обаче не е изискване за Латвия, която отговаря на условията за предоставяне на техническа информация.

Таблица 1: Техническа информация, предоставена от Комисията на Латвия

Последна година от периода на корекция	2028 г.
Минимална стойност на структурното първично салдо (% от БВП), сценарий без механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит	- 1,3
Само за информация: Минимална стойност на структурното първично салдо (% от БВП), сценарий с механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит	- 0,1

Източник: Изчисления на Комисията.

(7) В съответствие с член 12 от Регламент (ЕС) 2024/1263 през септември 2024 г. Латвия и Комисията проведоха технически диалог. Диалогът беше съсредоточен върху предвиждания от Латвия план за нетните разходи и основните допускания в него (по-специално потенциалния краен продукт и лихвения процент), както и върху предвидените за осъществяване реформи и инвестиции в отговор на основните предизвикателства, установени в контекста на европейския семестър, и общите приоритети на Съюза за справедлив и екологичен и цифров преход, социална и икономическа устойчивост, енергийна сигурност и изграждане на отбранителни способности.

(8) През септември 2024 г., в съответствие с член 11, параграф 3 и член 36 параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) 2024/1263, съгласно информацията, предоставена в плана на Латвия, страната е започнала процес на консултации със социалните партньори и други съответни заинтересовани страни, включително Асоциацията на работодателските организации, Конфедерацията на свободните синдикални организации и Асоциацията на органите на местното и регионалното управление. Съгласно информацията, предоставена в плана на Латвия, основна тема на срещата са били действията, които Латвия предвижда да предприеме във връзка със специфичните за държавата препоръки (СДП) и общите приоритети на ЕС, с особено внимание върху данъчната политика, образованието и здравното обслужване.

([5]) Предварителните насоки, предадени на държавите членки и на Икономическия и финансов комитет, включват техническа информация i) със и без удължаване на периода на корекция (обхващащи съответно 4 и 7 години) и ii) със и без механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит. Те включват и основните начални условия и основните допускания, използвани в средносрочната рамка на Комисията за прогнозиране на държавния дълг. Референтната траектория е изчислена въз основа на методиката, описана в *Обзора на Комисията за устойчивостта на обслужването на дълга от 2023 г.* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_bg). Тя се основава на прогнозата на Европейската комисия от пролетта на 2024 г. и нейното средносрочно удължаване до 2033 г., а дългосрочният растеж на БВП и разходите, свързани със застаряването на населението, са в съответствие със Съвместния доклад на Европейската комисия и Съвета относно застаряването на населението (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#latvia.

([7]) Съгласно механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит, установен в член 8 от Регламент (ЕС) 2024/1263, годишното подобрение на структурното първично салдо е 0,4 процентни пункта от БВП (или 0,25 процентни пункта от БВП в случай на удължаване на периода на корекция), докато структурният дефицит е по-нисък от 1,5 % от БВП.

(9) През юни 2024 г. Съветът за фискална дисциплина (независимата фискална институция на Латвия) одобри макроикономическата прогноза, залегнала в основата на средносрочната бюджетна рамка за периода 2024 – 2028 г. и потвърди, че представената от Министерството на финансите макроикономическа прогноза като цяло е разумна и отразява действителното икономическо развитие. През октомври Съветът за фискална дисциплина даде становище относно средносрочната бюджетна рамка за периода 2025 – 2028 г., бюджета за 2025 г. и средносрочния фискално-структурен план. Съгласно заключенията на Съвета, въпреки че за фискалните прогнози за 2024 г. и за изготвянето на бюджета за 2025 г. са използвани актуални национални фискални данни, одобрената през юни тази година макроикономическа прогноза не е била преразгледана и следователно в нея не е взет предвид резултатът от преразглеждането на референтния показател и най-новите икономически тенденции. В същото време Съветът за фискална дисциплина потвърди, че фискалната траектория на средносрочния фискално-структурен план е в съответствие с условията на Регламент 2024/1263 (техническа информация на Комисията).

Други свързани процеси

(10) На 15 октомври 2025 г. Латвия представи своя проект на бюджетен план за 2025 г. Комисията прие становище по този проект на бюджетен план на 26 ноември 2024 г. ([8])

(11) На 21 октомври 2024 г. Съветът отправи към Латвия поредица от специфични за държавата препоръки (СДП) в контекста на европейския семестър ([9])

ОБОБЩЕНИЕ НА ПЛАНА И ОЦЕНКАТА НА КОМИСИЯТА

(12) В съответствие с член 16 от Регламент (ЕС) 2024/1263 Комисията оцени плана, както следва:

Контекст: макроикономическа и фискална ситуация и перспектива

(13) През 2023 г. икономическата активност в Латвия се увеличи с 1,7 % благодарение на инвестициите и публичните разходи. Очакванията според прогнозата на Европейската комисия от есента на 2024 г. са икономиката да остане в стагнация през 2024 г. поради слабото частно потребление и инвестиции и въпреки силното публично потребление. Въз основа на очакваното възстановяване на частното потребление и инвестициите през 2025 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 1 %, а през 2026 г. — с 2,1 %. През 2026 г. се очаква ускоряване и на износа. За прогнозния хоризонт (т.е. 2024 – 2026 г.) след спада пред 2024 г. растежът на потенциалния БВП в Латвия се очаква да нарасне до 1,5 % през 2026 г. Равнището на безработица беше 6,6 % през 2023 г. и според прогнозите на Комисията ще възлиза на 6,7 % през 2024, 6,7 % през 2025 г. и 6,5 % през 2026 г. Очаква се инфлацията (дефлаторът на БВП) да намалее от 9,1 % през 2023 г. до 1,2 % през 2024 г. и да достигне 2,2 % през 2025 г. и 2,2 % през 2026 г.

(14) Що се отнася до фискалната динамика, през 2023 г. дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Латвия възлизаше на 2,4 % от БВП. Според прогнозата на Европейската комисия от есента на 2024 г. се очаква той да достигне 2,8 % от БВП през 2024 г. и да нарасне до 3,2 % от БВП през 2025 г. и при условие че политиката остане непроменена — до 3,2 % през 2026 г. Прогнозата на Европейската комисия от есента на 2024 г. включва проектобюджета на Латвия за 2025 г., който правителството предложи на националния парламент през октомври. В края на 2023 г. консолидираният държавен дълг беше 45,0 % от БВП. Според прогнозата на Европейската комисия от есента на 2024 г. се очаква съотношението на дълга към БВП да нарасне до 48,1 % от БВП в края на 2024 г. Очаква се това съотношение да нарасне допълнително до 50,3 % от БВП към края на 2025 г. и до 51,6 % към края на 2026 г. Във фискалната прогноза на Комисията не се вземат предвид самите политически ангажименти в средносрочните планове, докато те не бъдат подкрепени от надеждно обявени и уточнени в достатъчна степен конкретни мерки на политиката.

План за нетните разходи и основни макроикономически допускания в плана

(15) Националният средносрочен фискално-структурен план на Латвия обхваща периода 2025 – 2028 г. и представя фискална корекция в продължение на четири години.

(16) Планът съдържа цялата информация, изисквана съгласно член 13 от Регламент (ЕС) 2024/1263. Като отклонение от Насоките за държавите членки относно изискванията за информация за средносрочните фискално-структурни планове и за годишните доклади за напредъка, публикувани в Официален вестник на 21 юни 2024 г., планът не съдържа таблици 7в и 7г. Тези таблици обаче не са съществени за оценката на плана на Латвия.

(17) Латвия се ангажира с плана за нетните разходи, посочен в таблица 2, което съответства на среден ръст на нетните разходи от 4,1 % през годините 2025 – 2028. Техническата информация (при допускане на линеен план за корекции) съответства на среден ръст на нетните разходи от 3,7 % през периода на корекция (2025 – 2028 г.). Отчита се, че планът за нетните разходи, за който е поет ангажимент в плана, води до структурно първично салдо от - 1,3 % от БВП в края на периода на корекция (2028 г.). Това е равно на минималното равнище на структурното първично салдо от

([8]) Становище на Комисията от 21 октомври 2024 г. относно проекта на бюджетен план на Латвия, 26.11.2024 г., C(2024) 9060 final.
([9]) Препоръка на Съвета от 21 октомври 2024 г. относно икономическата, бюджетната, трудовата и структурната политика на Латвия.

- 1,3 % от БВП през 2028 г., предоставено от Комисията в техническата информация от 21 юни 2024 г. ([10]) В плана се приема, че растежът на потенциалния БВП ще намалее на 2,1 % през 2025 г. (от 2,2 % през 2024 г.), преди да намалее на 0,9 % през 2028 г. Освен това в плана се предвижда дефлаторът на БВП да остане стабилен на равнище 2,5 % през периода на корекция (2025 – 2028 г.).

Таблица 2: План за нетните разходи и основни допускания в плана на Латвия

	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.	Средно за периода на валидност на плана 2025 – 2028 г.
Ръст на нетните разходи (годишно, в %)	9,1	5,9	3,6	3,4	3,3	4,1
Ръст на нетните разходи (кумулативно, от базовата 2023 г., в %)	9,1	15,5	19,7	23,8	27,9	n.a.
Растеж на потенциалния БВП (%)	2,2	2,1	1,2	0,9	0,9	1,3
Инфлация (дефлатор на БВП) (%)	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5

Източник: Средносрочен фискално-структурен план на Латвия и изчисления на Комисията.

Отражение на поетите задължения за нетни разходи по плана върху консолидирания държавен дълг

(18) Ако се реализират заложените в плана допускания и поетият ангажимент за плана за нетните разходи, в съответствие с плана консолидираният държавен дълг постепенно ще се увеличи от 45,8 % през 2024 г. до 50,8 % от БВП до края на периода на корекция през 2028 г., както е посочено в таблицата по-долу. След осъществяването на корекцията, в средносрочен план (т.е. до 2038 г.) се очаква съотношението на дълга към БВП да се увеличава постепенно в съответствие с плана, като достигне 59,9 % от БВП до 2038 г.

Таблица 3: Динамика на консолидирания държавен дълг и на салдото по консолидирания държавен бюджет в плана на Латвия

	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.	2038 г.
Държавен дълг (% от БВП)	43,6	45,8	47,5	48,5	49,7	50,8	59,9
Салдо по държавния бюджет (% от БВП)	- 2,2	- 2,6	- 2,9	- 2,9	- 2,9	- 2,9	- 2,9

Източник: Средносрочен фискално-структурен план на Латвия

Така според плана консолидираният държавен дълг ще остане под референтната стойност по Договора от 60 % от БВП в средносрочен план.Следователно, въз основа на залегналите в плана ангажименти на политиката и макроикономически допускания планът за нетните разходи, представен в плана, е в съответствие с изискването за дълга, посочено в член 16, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263.

Отражение на поетите задължения за нетни разходи по плана върху салдото по консолидирания държавен бюджет

(19) Въз основа на плана за нетните разходи и допусканията в плана през периода на корекция дефицитът на консолидирания държавен бюджет ще остане в размер на 2,9 % от БВП. Така според плана салдото по консолидирания държавен бюджет няма да надвиши референтната стойност от 3 % от БВП в края на периода на корекция (2028 г.). Освен това през десетте години след периода на корекция (т.е. до 2038 г.) бюджетният дефицит няма да надвиши 3 % от БВП, но ще остане малко под референтната стойност за дефицита. Следователно, въз основа на залегналите в плана ангажименти на политиката и макроикономически допускания планът за нетните разходи, представен в плана, ще бъде в съответствие с изискването за дефицита, посочено в член 16, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263.

([10]) В сценария без механизма за гарантиране на устойчивостта при дефицит.

Макроикономически допускания в плана

(20) Планът се основава на набор от допускания, които се различават от допусканията на Комисията, предадени на Латвия на 21 юни 2024 г. По-конкретно в плана са използвани различни допускания за 6 променливи, определящи отправната точка (структурно първично салдо, растеж на потенциалния БВП, реален ръст на БВП, номинален имплицитен лихвен процент върху дълга, корекция наличности-потоци и ръст на дефлатора на БВП). Необходима е внимателна оценка на тези разлики, за да се гарантира, че те се базират на солидни и основани на данни икономически доводи, особено като се има предвид, че средният ръст на нетните разходи в плана е по-висок в сравнение с допусканията в техническата информация.

Разликите с най-значително въздействие върху средния ръст на нетните разходи са изброени по-долу, заедно с оценка на всяка разлика, разглеждана отделно.

— В плана е залегнало първоначално структурно първично бюджетно салдо в размер на - 0,8 % от БВП през 2024 г., което е с 0,6 процентни пункта повече от структурното първично салдо в размер на - 1,4 % от БВП съгласно допусканията в техническата информация от 21 юни 2024 г. и с 0,7 процентни пункта повече в сравнение с прогнозата на Европейската комисия от есента на 2024 г. Това е фактор за по-голям среден ръст на нетните разходи през периода на корекция в сравнение с допусканията на Комисията.

По-добрата фискална позиция през 2024 г. отразява допусканията в плана за:

— по-нисък номинален дефицит. Допусканията в плана относно актуализирания размер на бюджетните разходи и по-големите неданъчни приходи са в съответствие с прогнозата на Европейската комисия от есента на 2024 г., докато допусканията за данъчните приходи през 2024 г. изглеждат оптимистични;

— влошена циклична позиция на икономиката. Залегналият в плана по-висок растеж на потенциалния БВП през 2024 г. не съответства на общата рамка за анализ на устойчивостта на обслужването на дълга, докато преразгледаният в посока надолу растеж на реалния БВП през 2024 г. и допусканията за реалния и потенциалния растеж на производството от 2025 г. нататък са в съответствие с посочената рамка;

— по-високи лихвени плащания. Допусканията в плана за по-висок номинален имплицитен лихвен процент се основават на по-нова оценка от националните органи и са в съответствие с прогнозата на Европейската комисия от есента на 2024 г.

Като цяло ненадлежно обоснованите допускания в плана относно подобряването на оправната точка през 2024 г. се компенсират от допускания, които са в съответствие с общата рамка за анализ на устойчивостта на обслужването на дълга, използвана от 2025 г. нататък. Оставащата разлика не оказва значително въздействие върху средния ръст на нетните разходи в сравнение с допусканията на Комисията. Това предполага, че причина за разликата между плана за нетните разходи в плана и техническата информация са разлики в допусканията, които в тяхната съвкупност могат да бъдат приети. Въз основа на тази оценка планът отговаря на изискването по член 13, буква б) от Регламент (ЕС) 2024/1263. Комисията ще вземе под внимание горепосочената оценка на допусканията в плана в бъдещите оценки на съответствието с плана за нетните разходи.

Фискална стратегия в плана

(21) Съгласно индикативната фискална стратегия в плана ангажиментите за нетните разходи ще бъдат изпълнени както чрез мерки за ограничаване на разходите, така и чрез дискреционните мерки по отношение на приходите. По отношение на приходите дискреционните мерки включват преразглеждане на данъчното облагане на труда от 2025 г., и по-специално повишаване на ставките на данъка върху доходите на физическите лица, както и увеличаване и хоризонтално прилагане на необлагаемите доходи. Тъй като тези мерки по отношение на приходите водят до отрицателно фискално въздействие, правителството предлага: данък върху неочакваната печалба на банките от 2025 г.; прехвърляне на 1 процентен пункт от пенсионните вноски върху получения доход от финансираната към държавната пенсия; както и други компенсаторни мерки, включително преразглеждане в посока нагоре на акцизните ставки за различни продуктови групи и увеличаване на данъчните ставки за лични и служебни автомобили. По отношение на разходите, дискреционните мерки, водещи до тяхното увеличаване, са предназначени главно за укрепване на вътрешната и външната сигурност, включително капацитета на службите за вътрешна сигурност (включително увеличаване на възнагражденията), киберсигурността, закупуването на боеприпаси и индивидуално оборудване, както и за военна подкрепа за Украйна и подкрепа за цивилните украински граждани в Латвия. Мерките за намаляване на разходите включват ограничаване на ръста на възнагражденията в публичния сектор, намаляване на разходите за стоки и услуги в секторните министерства, преразглеждане на общинските разходи за заплати и инвестиции, както и преразглеждане на разходите за дружествата, включени в сектор „Държавно управление“. Спецификата на мерките на политиката, които следва да бъдат приети, се потвърждава или коригира и определя количествено в годишните бюджети. Остават някои рискове за изпълнението на индикативната фискална стратегия в плана. Тези рискове произтичат от по-ниския от очаквания фискален ефект на някои дискреционни мерки по отношение на приходите, както и от нарастващите потребности от разходи за отбрана, което като цяло може да

наложи допълнителни дискреционни мерки по отношение на приходите или ограничаване на разходите. В проекта на бюджетен план за 2025 г. се посочват мерките на политиката, чрез които ще бъде изпълнен ангажиментът за нетните разходи ([11]).

Намерения за реформи и инвестиции в плана в отговор на основните трудности, установени в контекста на европейския семестър, и насочени към общите приоритети на Съюза

(22) В плана се описват намеренията на политиката по отношение на реформи и инвестиции в отговор на основните трудности, установени в контекста на европейския семестър, по-специално специфичните за всяка държава препоръки, и насочени към общите приоритети на ЕС. Планът включва над 130 реформи и инвестиции, насочени към изпълнението на общите приоритети на ЕС, 40 от които се подпомагат финансово по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост, а над 50 — от фондовете на политиката на сближаване.

(23) Що се отнася до общия приоритет за справедлив екологичен и цифров преход, включително целите в областта на климата, определени в Регламент (ЕС) 2021/1119, планът включва обширен списък с мерки, групирани в направления на политиката като преход към кръгова икономика, образование и умения, насърчаване на инвестициите, устойчивост на транспорта и цифрова инфраструктура. Включените в плана реформи и инвестиции са насочени към изпълнението на СДП за насърчаване на прехода към кръгова икономика и устойчиво управление на ресурсите, издадени през 2024 г., за устойчив транспорт, издадени през 2020 г. и 2019 г., за инвестиции в екологични и цифрови умения, издадени през 2024 г. и 2023 г., за цифровите услуги и инфраструктурата, включително в регионите, издадени през 2022 г., 2020 г. и 2019 г., както и за съсредоточаване на инвестициите по линия на икономическата политика към научни изследвания и иновации в подкрепа на екологичния и цифровия преход, издадени през 2023 г., 2022 г., 2020 г. и 2019 г. Мерките в подкрепа на приоритета за екологичен преход чрез насърчаване на инвестициите, повишаване на енергийната ефективност и увеличаване на дела на възобновяемите енергийни източници в крайното потребление са включени в националния план в областта на енергетиката и климата.

(24) По отношение на общия приоритет за социална и икономическа устойчивост, включително Европейския стълб на социалните права, планът включва обширен списък от мерки, групирани в няколко области на политиката, като например социална закрила и безопасност, здравно обслужване, образование и умения, политика по заетостта, насърчаване на инвестициите и наличие на жилища. Включените в плана реформи и инвестиции са насочени към изпълнението на СДП за подобряване на адекватността на социалната защита, включително пенсиите, достъпността, устойчивостта, финансовата достъпност и качеството на здравното обслужване и на образованието, по-специално на професионалното образование и обучение с цел да се осигурят уменията, необходими за пазара на труда, издадени през 2024 г., 2023 г., 2022 г., 2020 г. и 2019 г; за подобряване на участието в пазара на труда, издадени през 2024 г., 2019 г. и 2020 г.; за насърчаване на инвестициите в иновации и достъпа до финансиране, издадени през 2024 г., 2023 г., 2022 г., 2020 г. и 2019 г., както и за предоставяне на повече финансово достъпни и социални жилища, издадени през 2019 г.

(25) Що се отнася до общия приоритет за енергийна сигурност, планът включва набор от мерки, насочени към намаляване на зависимостта на страната от изкопаеми горива, насърчаване на енергийната ефективност, използване на енергия от възобновяеми източници и най-вече завършване на синхронизирането на нейната електроенергийна система с европейската континентална мрежа с подкрепа от Механизма за свързване на Европа в областта на енергетиката и ПВУ. Тези мерки са включени в посоката на политиката в областта на енергетиката и енергийната ефективност. Освен това включените в плана реформи и инвестиции са насочени към изпълнението на СДП за намаляване на зависимостта от изкопаеми горива и ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници, издадени през 2024 г., 2023 г., 2022 г., 2020 г., за укрепване на енергийната инфраструктура и мрежи, издадени през 2022 г. и 2019 г., за повишаване на енергийната ефективност, издадени през 2023 г., 2022 г., 2019 г. и за повишаване на сигурността на енергийните доставки и продължаване на синхронизацията с електроенергийната мрежа на Съюза, издадени през 2023 г. и 2022 г.

(26) Що се отнася до общия приоритет за отбранителните способности, в плана е заявено намерение за разработване на набор от мерки, свързани с националните въоръжени сили, които са насочени предимно към противодействие на заплахите за страната и към осигуряване на защита на цивилното население.

(27) Освен това планът включва други мерки на политиката, които надхвърлят общите приоритети на ЕС. Що се отнася до посоката на политиката в областта на данъчната политика, мерките са насочени към изпълнението на СДП за разширяване на данъчното облагане, издадени през 2024 г., 2023 г., 2022 г. и 2019 г., чрез намаляване на данъчната тежест за наетите лица с ниски и средни доходи, както и чрез повишаване на събираемостта и съответствието с данъчното законодателство. В рамките на посоката на политиката в областта на ефективността на публичния сектор планът включва мерки, насочени към изпълнението на СДП за засилване на отчетността и ефективността на публичния сектор, издадени през 2019 г., например реформи за подобряване на управлението на държавните и общинските предприятия, предотвратяване на конфликти на интереси, което е включено в плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ). С цел изпълнение на СДП за подобряване на бизнес средата, издадени през 2024 г., планът

([11]) Вж. Становище на Комисията относно проекта на бюджетен план на Латвия, 26.11.2024 г., C(2024) 9060 final.

включва реформи за установяване и премахване на бюрократичните пречки, намаляване на административната тежест за развитието на недвижимите имоти, надзор на пазара в банковия сектор и, с подкрепа по линия на ПВУ, модернизиране на регистъра на предприятията.

(28) В плана се предоставя информация относно съгласуваността и когато е целесъобразно, взаимното допълване с фондовете на политиката на сближаване и ПВУ на Латвия. Планът съдържа съответни препратки към мерките, включени в ПВУ и програмата по политиката на сближаване, както и препратки към различните източници на финансиране. В плана също така е отделено внимание на разграничаването и допълването между различните източници на финансиране.

(29) В плана се прави преглед на нуждите от публични инвестиции на Латвия, свързани с общите приоритети на ЕС. Общият размер на необходимите инвестиции възлиза на около 15,5 милиарда евро за периода 2025 – 2028 г. Примери за необходими инвестиции, идентифицирани от Латвия в подкрепа на справедливия екологичен преход и цифровата трансформация в съответствие с целите в областта на климата, определени в Регламент (ЕС) 2021/1119, включват цифровизация и модернизация на пристанища Рига и Лиепая, устойчив транспорт, енергийна ефективност в сградите, производство на електроенергия и топлинна енергия, цифровизация на публичната администрация, управление на водите и отпадъчните води и възстановяване на увредени екосистеми както в сухоземните, така и в морските зони, като общите потребности от инвестиции възлизат на 6,6 милиарда евро. По отношение на общия приоритет за социална и икономическа устойчивост, включително Европейския стълб на социалните права, Латвия е идентифицирала потребности от инвестиции в размер на 3,9 милиарда евро, например за мащабен мултимодален промишлен и логистичен парк в пристанище Рига, включващ железопътна връзка с Rail Baltica, инвестиции в пътища, подкрепа за висшето образование, иновациите, научните изследвания и развитието на умения, както и за подобряване на адекватността на социалната закрила. По отношение на общия приоритет за енергийна сигурност в плана на Латвия са посочени потребности от инвестиции в размер на 2,9 милиарда евро, включващи например изграждането на терминал за обслужване на ветроенергийни паркове в морето, разположен в пристанище Вентспилс, инвестиции в пристанища Лиепая, Салацгрива и Ро́я, синхронизиране на мрежите с континенталната европейска електроенергийна мрежа, модернизиране на подземното газохранилище Инкукалнс и инвестиции в решения за съхраняване в електроцентрали с голям капацитет. За повишаване на отбранителните способности в плана на Латвия са определени потребности от инвестиции в размер на 2,2 милиарда евро, например за възстановяване и изграждане на убежища, изграждане на нови центрове за управление на бедствия и развитие на инфраструктурата с цел укрепване на капацитета за реагиране на службите по вътрешни работи, за повишаване на морската безопасност и отбранителните способности в пристанища Рига, Лиепая и Вентспилс, както и за набор от мерки, които да бъдат изпълнени от националните въоръжени сили.

Заключение от оценката на Комисията

(30) Като цяло Комисията е на мнение, че планът на Латвия изпълнява изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263.

ОБЩО ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА СЪВЕТА

(31) Съветът приветства средносрочния фискално-структурен план на Латвия и счита, че цялостното му изпълнение би допринесло за гарантирането на стабилни публични финанси и за подпомагането на устойчивостта на публичния дълг, както и на устойчивия и приобщаващ растеж.

(32) Съветът взема под внимание извършената от Комисията оценка на плана. Въпреки това Съветът приканва Комисията да представя своята оценка на бъдещите планове в отделен документ от препоръките на Комисията за препоръки на Съвета.

(33) Съветът взема под внимание оценката на Комисията на плана за нетните разходи и основните макроикономически допускания в плана, включително във връзка с предварителните насоки на Комисията, както и въздействието на плана за нетните разходи върху бюджетния дефицит и държавния дълг. Съветът взема под внимание оценката на Комисията, че макроикономическите и фискалните допускания, макар в някои случаи да се различават от допусканията на Комисията, включително за да се отчетат актуализираните макроикономически и фискални данни, като цяло са надлежно обосновани и подкрепени със солидни икономически доводи. Съветът взема под внимание широката фискална стратегия на плана и рисковете за перспективите, които биха могли да засегнат осъществяването на макроикономическия сценарий и основните допускания и изпълнението на плана за нетните разходи. По-специално Съветът също така приветства факта, че съответните заинтересовани страни са били ангажирани на национално равнище преди представянето на плана. Съветът отбелязва също, че геополитическите рискове могат да окажат натиск върху разходите за отбрана.

(34) Съветът очаква Латвия да бъде готова да коригира фискалната си стратегия при необходимост, за да гарантира изпълнението на плана си за нетните разходи. Съветът изразява решимост да следи отблизо икономическата и фискалната динамика, включително динамиката, залегнала в основата на включения в плана сценарий.

(35) Съветът счита, че по-нататъшните обсъждания за постигане на общо разбиране относно въздействието на кумулативните темпове на растеж на нетните разходи върху годишния надзор е необходимо да бъдат проведени навреме за следващия кръг на фискалния надзор.

(36) Съветът взема под внимание представеното от Комисията описание на потребностите и намеренията по отношение на реформите и инвестициите в отговор на основните трудности, установени в контекста на европейския семестър, и изтъква, че е важно да се гарантира осъществяването на тези реформи и инвестиции. Въз основа на докладите, които ще бъдат представени от Комисията, Съветът ще направи оценка на тези реформи и инвестиции и ще наблюдава тяхното изпълнение в рамките на европейския семестър.

(37) Съветът очаква представянето от Латвия на годишните доклади за напредъка, които следва да съдържат по-специално информация за напредъка в изпълнението на плана за нетните разходи, заложен от Съвета, и осъществяването на по-общите реформи и инвестиции в контекста на европейския семестър.

(38) В съответствие с член 17 от Регламент (ЕС) 2024/1263 Съветът следва да препоръча на Латвия плана за нетните разходи, определен в плана.

ПРЕПОРЪЧВА на Латвия да:

1. Да гарантира, че ръстът на нетните разходи не надвишава максималните стойности, установени в приложение I към настоящата препоръка.

Съставено в Брюксел на 21 януари 2025 година.

За Съвета

Председател

A. DOMAŃSKI

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Максимални темпове на растеж на нетните разходи (годишен и кумулативен темп на растеж)

Латвия

Години		2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Темпове на растеж (%)	Годишен	5,9	3,6	3,4	3,3
	Кумулативен (*)	15,5	19,7	23,8	27,9

(*) Кумулативните темпове на растеж се изчисляват въз основа на базовата година 2023. Кумулативните темпове на растеж се използват при годишния мониторинг на последващото съответствие в контролния общ баланс.